

**'Quickscan natuurtoets nieuwbouw
dhr. M.T.S. Schutte, Holten'**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van natuurwet-
en regelgeving*

Eindrapport 16 juni 2006

Ingekomen op:
21 AUG 2008
Wonen en Ondernemen

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets nieuwbouw dhr. M.T.S. Schutte, Holten'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 06130

Status: Eindrapport

Datum: 16 juni 2006

Auteurs: Ing. M. Wallink en ing. M. van der Sluis

Veldonderzoek: Ing. M. Wallink

Opdrachtgever: MTS Schutte

.....
EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
F: 038 423 64 65
I: www.ecogroen.nl

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	2
1.2	Situatie.....	2
1.3	Algemene opzet.....	3
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	4
2.3	Provinciaal beleid.....	5
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Flora.....	6
3.3	Zoogdieren.....	7
3.4	Broedvogels.....	8
3.5	Amfibieën en reptielen.....	9
3.6	Vissen.....	9
3.7	Ongewervelden.....	10
4	Geraadpleegde bronnen.....	11
Bijlagen		
I	.....	Soortenlijst
II	.....	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van MTS Schutte heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde nieuwbouw van een agrarisch bedrijf aan de Russendijk in Holten. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op een éénmalig veldbezoek op 21 maart 2006 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingreep kan geconcludeerd worden dat zij geen negatieve effecten hebben op Habitatrictlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden of Beschermden natuurmonumenten in de omgeving. Ook zijn er geen effecten te verwachten op de PEHS en natuurwaarden buiten de PEHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het plangebied betreft een landbouwperceel (grasland) met langs de randen enkele permanent waterhoudende watergangen.

- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetoond of te verwachten. Schade aan vliegroutes en foeragegebied van vleermuizen zal evenmin optreden;
- Verspreid in het gebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- De bouwlocatie en de directe omgeving is mogelijk broedgebied voor enkele vogelsoorten als Klevit, Scholekster en Rode Lijst soorten als Graspieper, Grutto en Tureluur;
- Laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander zijn mogelijk in lage dichtheden overwinterend te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden en vissen aangetoond of te verwachten.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van een ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk;
- Verstoring van broedvogels dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit houdt in dat in elk geval de grondwerkzaamheden verplicht buiten de periode van 15 maart tot 15 juli dient plaats te vinden. Als uit aanvullend onderzoek blijkt dat geen weidevogels broedend aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden ook binnen deze periode opgestart worden;
- Voor de in het plangebied voorkomende kleine landzoogdieren geldt automatisch vrijstelling en is geen ontheffing nodig. Om schade aan kleine landzoogdieren te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van activiteiten dit toelaat - het bouwrijp maken van het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode augustus- februari, waarbij de maanden september en oktober de voorkeur hebben.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van MTS Schutte heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde nieuwbouw van een agrarisch bedrijf aan de Russendijk in Holten.

In verband met de op 1 april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

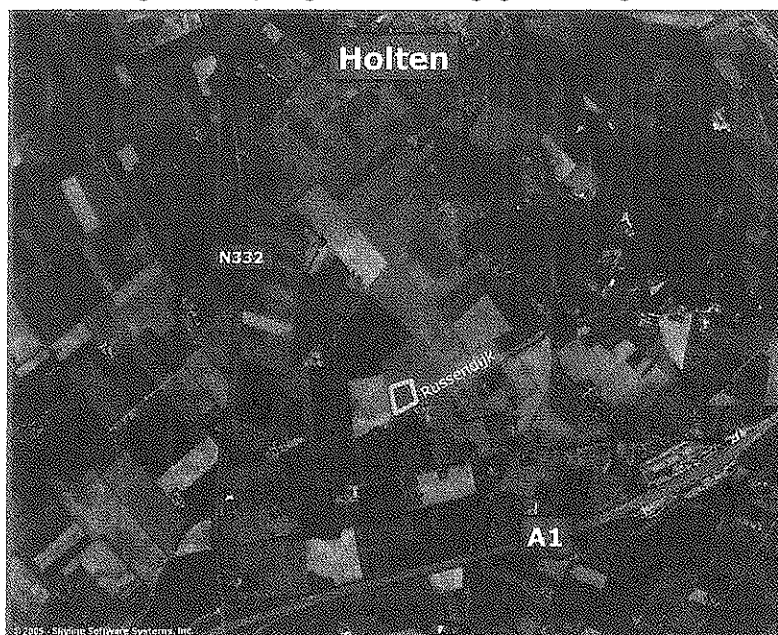
In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1,5 ha. en ligt in het buitengebied van Holten en ten oosten van de N332. Het plangebied is momenteel in agrarisch gebruik (grasland) en ligt direct ten noorden van de Russendijk. Ook de omgeving van het plangebied bestaat geheel uit agrarisch landbouwgebied. Oppervlaktewater is aanwezig aan de west- en zuidzijde, in de vorm van watergangen. Bomen en struiken ontbreken op en in de directe nabijheid van het plangebied.

De plannen bestaan uit de realisatie van een nieuwe vleesvarkensstal en een mestsilo op het perceel. Ook een eventueel toekomstige realisatie van een ligboxenstal en een berging/ jongvee huisvesting is meegenomen in dit onderzoek.

De situering van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Luchtfoto met de situering van het plangebied, aangegeven met de gele omlijnning.

1.3 Algemene opzet

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één locatiebezoek (21 maart jl.), beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen en eventueel tot een ontheffingsverlening annex artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. Globaal zijn er drie verschillende typen beschermde gebieden te onderscheiden, elk met een eigen beschermingsregime:

- Gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998;
- Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS);
- Natuur buiten de EHS (provinciaal natuurbeleid).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. Dit wordt ook wel 'externe werking' genoemd. Het begrip 'externe werking' is voor Habitatrictlijngebieden en Vogelrichtlijngebieden nader toegelicht in Bijlage II van het rapport.

In de onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Natura 2000- gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Binnen de Natuurbeschermingswet wordt nog altijd onderscheid gemaakt in verschillende categorieën beschermde natuurgebieden te weten: Vogelrichtlijngebieden, Habitatrictlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten.

Europese Habitatrictlijngebieden

Habitatrictlijngebied 'De Borkeld' ligt op een afstand van ca. 4 kilometer ten oosten van het plangebied. Het gebied kwalificeert zich voor heischrale graslanden, jeneverbesvegetaties en vochtige en droge heide.

- *Gezien de afstand en de relatief beperkte aard van de ingreep zijn als gevolg van de realisatie van de nieuwbouwplannen geen negatieve effecten op de natuurwaarden van habitatrictlijngebied 'De Borkeld' te verwachten.*

Europese Vogelrichtlijngebieden

Het plangebied bevindt zich op een afstand van ca. 2 kilometer van vogelrichtlijngebied 'Sallandse Heuvelrug'. Korhoen en Nachtzwaluw zijn kwalificerend voor het gebied.

Deze soorten zijn niet te verwachten in het plangebied, omdat geschikt leefgebied (structuurrijke heide) ontbreekt. Indirecte effecten, zoals verlies aan foerageergebied, zijn daarom niet aan de orde.

- *Effecten op Vogelrichtlijngebieden zijn – vanwege de beperkte aard van de ingreep en het ontbreken van geschikt leefgebied – niet aan de orde.*

Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonument 'Oostermaet' ligt op een afstand van ruim 8 kilometer ten noordwesten van het plangebied. Het gebied bestaat uit een voormalig beekdal met delen van aangrenzende dekzandruggen, een vochtige bosweide, omgeven door een houtwal, een elzenhakhoutbosje en enkele hogere delen met een heischraal grasland en een loofbos.

- *Door de grote afstand en de barrièrewerking van de tussenliggende infrastructuur, worden geen effecten verwacht die de natuurlijke kenmerken van dit gebied zullen aantasten.*

2.3 Provinciaal beleid

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Het plangebied ligt ca. 800 meter van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) die ten noordoosten van het plangebied ligt.

- *Gezien de afstand en de aard van de voorgenomen activiteiten, is het niet te verwachten dat realisatie van de nieuwbouw invloed zal hebben op het functioneren van de ecologische hoofdstructuur.*

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied behoort volgens het Streekplan van de Provincie Overijssel (Provincie Overijssel, 2001; Natuurinformatiekaart B) niet tot 'weidevogelgebied' en 'ganzengebied en/of gebied voor andere wintergasten'.

- *Een aantasting van 'weidevogelgebied' of 'ganzengebied en/of gebied voor andere wintergasten' – belangrijke natuurwaarden buiten de EHS – is niet aan de orde.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek uitgevoerd op 21 maart 2006. Tijdens dit veldonderzoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Lijst 2 en 3).

Gezien het moment van het veldbezoek – buiten de optimale inventarisatieperiode van soortgroepen als hogere planten, enkele (broed)vogels en ongewervelden – is het niet mogelijk geweest een volledige inventarisatie uit te voeren. Wel is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie "geraadpleegde bronnen") en 'expert judgement' een uitspraak te doen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Beschermde en Rode Lijst soorten zijn opgesomd in de soortenlijst in Bijlage I. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in Bijlage II.

Natuurloket

Op de website van het Natuurloket (www.natuurloket.nl) is globale informatie te verkrijgen over de aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok. Per onderzochte soortgroep wordt het aantal soorten vermeld dat bedreigd is (Rode lijst) of beschermd, waarbij ook onderscheid is gemaakt naar verschillende beschermingsregimes.

De kilometerhokken waarin het plangebied gelegen is (X225/Y474 en X225/Y475) zijn overwegend matig tot niet onderzocht, m.u.v. flora. Uit de groep 'flora' wordt melding gemaakt van een viertal laag beschermde soorten (FFW lijst 1) en een soort die op de Rode Lijst staat vermeld.

3.2 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst) plantensoorten aangetroffen. In het te bebouwen gebied zijn alleen algemene plantensoorten aangetroffen als Straatgras, Vogelmuur, Engels raaigras, Kruidende boterbloem en Gewone hoornbloem. Deze soortensamenstelling is indicatief voor vochtige, voedselrijke omstandigheden. Een vergelijkbaar verhaal gaat op voor de watergangen aan de west- en zuidzijde van het plangebied met soorten als Liesgras, Pitrus, Fluitenkruid, Hondsdraf, Ridderzuring, Gestreepte witbol, Grote lisdodde en Kroppaar.

Ondanks geschikt biotoop (kwelgevoede sloten) is de laag beschermde soort Dotterbloem niet aangetroffen langs de watergangen.

Overige beschermde en bedreigde plantensoorten zijn gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid niet te verwachten.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.*

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en lijst 3 van de Flora- en faunawet en zijn daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Op basis van de grondig uitgevoerde visuele schouw wordt geconcludeerd dat binnen het plangebied geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Gebouwen en bomen ontbreken geheel binnen het plangebied.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

De inrichtingsplannen geven geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. In het plangebied zelf worden geen lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn in een mogelijk aanwezige vliegroute.

Potentieel foerageergebied

Gezien het ontbreken van opgaande structuren in en langs de randen van het plangebied is het zeer onwaarschijnlijk dat het plangebied als foerageergebied door vleermuizen wordt gebruikt.

- *Vanwege het ontbreken van vaste verblijfplaatsen en (potentieel) belangrijke vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen is als gevolg van de beoogde plannen geen schade te verwachten op vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet aan de orde.*

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied – met name langs de perceelsranden en de oevers van de watergangen – zijn vaste verblijfplaatsen van de licht beschermde zoogdiersoorten Veldmuis, Aardmuis, Bosmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Haas en Mol aangetoond of te verwachten.

Voor deze aanwezige en mogelijk aanwezige algemene soorten, die onder een licht beschermingsregime vallen, geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 uit de Flora- en faunawet. Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

- *Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en licht beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde.*

Schade aan deze algemene en licht beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.4 Broedvogels

Op het moment van het veldbezoek – buiten het broedseizoen van veel vogels, maar binnen het broedseizoen van veel weidevogels – was het niet mogelijk om broedvogels betrouwbaar te inventariseren. Wel is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en ‘expert judgement’ een uitspraak te doen over de mogelijke soortensamenstelling.

Door het ontbreken van opgaande beplanting op de planlocatie zijn er geen geschikte schuilplaatsen aanwezig voor vogels van bos en struweel. Gezien de ligging, terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens is het te bebouwen gebied en de nabije omgeving geschikt voor weidevogels als Kievit, Scholekster, Graspieper, Grutto en Tureluur. Zo zijn Grutto en Tureluur tijdens eerder onderzoek¹ aangetroffen in het open weidegebied ten noorden van het plangebied.

Zowel Graspieper, Grutto als Tureluur zijn opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten.

Als gevolg van de beoogde nieuwbouw kan broedgelegenheid van enkele paartjes (weide)vogels verdwijnen. Voor weidevogels dient daarbij rekening te worden gehouden met de uitstralende werking van opgaande elementen² zoals bebouwing. Als algemene vuistregel wordt vaak gehanteerd dat in een straal van 200–300 meter rond een hoog object in open weidegebied weinig tot geen weidevogels – met name kritische soorten – aanwezig zullen zijn³. Gezien de huidige inrichtingsplannen, waarbij de nieuw te realiseren bebouwing zo dicht mogelijk bij de Russendijk en in de nabijheid van bestaande bebouwing gesitueerd wordt, wordt verlies aan broedgelegenheid voor broedvogels geminimaliseerd.

Door de realisatie van de plannen zal voor deze soorten de ‘gunstige staat van instandhouding’ niet in gevaar komen, omdat in de omgeving voldoende broedgebied aanwezig blijft en deze soorten in de regio relatief algemeen voorkomen.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen ten opzichte van broedvogels. Er mogen derhalve geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door de werkzaamheden uit te voeren in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Zo dient in deze situatie het bouwrijp maken van het plangebied buiten de periode 15 maart– 15 juli plaats te vinden.

→ *Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor 15 maart en na 15 juli.*

Indien gewenst bestaat er de mogelijkheid om binnen bovenstaande periode te starten met de werkzaamheden. Middels een aanvullend veldbezoek moet dan de afwezigheid van broedende weidevogels in en in de invloedssfeer van de plannen aangetoond zijn.

¹ EcoGroen Advies (2005). Verkenning natuurwaarden rondwegen Holten & EcoGroen Advies (2004). Ecologisch onderzoek De Liezen Holten.

² Weidevogels broeden overwegend in open terrein en mijden daarbij de nabijheid van bebouwing en opgaande groenstructuren.

³ Mondelinge mededeling Rob Vogel, SOVON.

De aanlegwerkzaamheden hoeven niet perse voor het broedseizoen te worden afgerond op voorwaarde dat er geen broedgelegenheid ontstaat voor bijvoorbeeld de opportunistische soort Oeverzwaluw. Hieronder enkele aanbevelingen om het gebied extra onaantrekkelijk te maken voor broedvogels:

- creëer geen steilwanden waarin Oeverzwaluw kan nestelen;
- voer de werkzaamheden verspreid over het terrein uit;
- plaats verspreid lint/vlaggen;
- voorkom het ontstaan van ruigtestroken.

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Wegens het ontbreken van (permanent) oppervlaktewater heeft het plangebied een geringe betekenis voor amfibieën. Voortplanting kan worden uitgesloten, maar met name de ruige perceelsranden fungeren mogelijk als overwinteringsgebied voor Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander.

Door het bouwrijp maken van het plangebied kunnen deze overwinterende amfibieën geschaad worden. Omdat het allen 'algemene soorten' betreft geldt automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 uit de Flora- en faunawet is geen ontheffing annex art. 75 nodig.

Effecten op overwinterende amfibieën kunnen geminimaliseerd worden door werkzaamheden uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november-februari) van de te verwachten soorten.

In de omgeving van het plangebied, namelijk aan de west- en zuidzijde, bevinden zich watergangen waar mogelijk voortplanting en overwintering plaatsvindt (zie kader).

Watergangen ten westen en zuiden van het plangebied

Deze watergangen vormen mogelijk voortplantingswater voor amfibieën als Bastaardkikker (voorheen Middelste groene kikker), Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Doordat deze watergangen onaangetaast blijven, zal dit (potentiële) voortplantingsgebied geen nadelige effecten ondervinden.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (RAVON en Natuurloket) zijn deze ook niet te verwachten in het plangebied.

→ *Het aanvragen van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor amfibieën en reptielen niet aan de orde.*

3.6 Vissen

In het plangebied ontbreekt permanent oppervlaktewater, waardoor het voorkomen van vissen is uitgesloten.

De watergangen ten westen en zuiden van het plangebied zijn intensief bemonsterd met een schepnet. Daarbij is een niet beschermde vissoort

aangetroffen, namelijk Tiendoornige stekelbaars. Het betreft een zeer algemeen voorkomende en opportunistische soort die in vrijwel alle watertypen kan voorkomen. Geschikt biotoop voor een strikt beschermde soorten als Kleine modderkruiper en BERPJE ontbreekt.

- *Een ontheffing of specifieke mitigerende of compenserende maatregelen is voor vissen niet aan de orde.*

3.7 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde insectensoorten of soorten van de Rode Lijsten te verwachten. Geschikte terreinkenmerken voor beschermde insecten zijn meestal beperkt tot natuurgebieden of een specifiek vegetatietype. Dergelijke biotoopcondities ontbreken binnen het plangebied.

- *De aanvraag van ontheffing annex art. 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor insecten niet aan de orde.*

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Beintema, A., Moedt O., Ellinger D. (1995). Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels, met medewerking van SOVON. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem.
- Bode A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve & R. Zollinger (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren.
- Broekhuizen S., et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- EcoGroen Advies (2005). Verkenning natuurwaarden rondweg Holten.
- EcoGroen Advies (2004). Ecologisch onderzoek De Liezen Holten.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/ Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Lange, R., R. Twisk, A. Van winden & A. van Diepenbeek (2003) Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).
- Natuurloket (www.natuurloket.nl)
- Nöllert, A. & C. Nöllert, 1992. Amfibieëngids van Europa.
- Provincie Overijssel (www.prv-overijssel.nl).
- Provincie Overijssel (2000). Streekplan 2000+, Zwolle.
- RAVON, Reptielen-Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in Proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Sparreboom (red.) 1981. De amfibieën en reptielen van Nederland, België en Luxemburg.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terraingebruik/Aantal	Locatie	Status
> FLORA			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst			
> ZOOGDIEREN			
Bosmuis	Voortplantend	Oevers watergangen west- en zuidzijde	FFW - Lijst 1
Haas	Mogelijk voortplantend	Verspreid	FFW - Lijst 1
Aardmuis	Mogelijk voortplantend	Oevers watergangen west- en zuidzijde	FFW - Lijst 1
Mol	Mogelijk voortplantend	Verspreid	FFW - Lijst 1
Tweekleurige bosspitsmuis	Mogelijk voortplantend	Oevers watergangen west- en zuidzijde	FFW - Lijst 1
Veldmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW - Lijst 1
> BROEDVOGELS			
Graspieper	Mogelijk broedend	Weiland	FFW - Lijst 2,3 / RL4
Grutto	Mogelijk broedend	Weiland	FFW - Lijst 2,3 / RL4
Kievit	Mogelijk broedend	Weiland	FFW - Lijst 2,3
Scholekster	Mogelijk broedend	Weiland	FFW - Lijst 2,3
Tureluur	Mogelijk broedend	Weiland	FFW - Lijst 2,3 / RL4
> AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Bruine kikker	Mogelijk overwinterend	Oevers watergangen en ruige perceelsranden	FFW - Lijst 1
Gewone pad	Mogelijk overwinterend	Oevers watergangen en ruige perceelsranden	FFW - Lijst 1
Kleine watersalamander	Mogelijk overwinterend	Oevers watergangen en ruige perceelsranden	FFW - Lijst 1
> VISSEN			
Tiendoorrige stekebaars	Voortplantend	Watergang westzijde plangebied	-
> ONGEWERVELDEN			
Dagvlinders			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten			
Libellen			
Geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijsten			

Legenda soortenlijst:

Beschermingsregiem Flora- en faunawet (FFW):

Lijst 1: 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;

Lijst 2: 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan goedgekeurde gedragscode;

Lijst 3: Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

Tijdens hun broedseizoen zijn vogels strikter beschermd (lijst 3) dan buiten deze periode (lijst 2)

RL 0 t/m RL 4 verwijzen naar de status op de Rode Lijsten:

0= Verdwenen; 1= Ernstig bedreigd; 2= Bedreigd; 3= Kwetsbaar; 4= Gevoelig

BIJLAGE II: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetwijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Artikel 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

Lijst 1. 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Lijst 2. 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of te minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

Lijst 3. 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang⁴⁾;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8,9 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de Ffwet vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

⁴) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd⁵. Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen.

---

⁵ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna